

IVN EELDE-PATERSWOLDE & VRIES STEENUILENWERKGROEP VOOR VRIES/DONDEREN/YDE/WINDE/BUNNE/ PEIZE/EELDE/PATERSWOLDE



Coördinatoren:

Erna van Elk (Vries): 0650455678/sikkesvanelk@hetnet.nl

Anne v.d. Zijpp (Paterswolde): 0610372451/avdzijpp@kpnmail.nl

NIEUWSBRIEF 2 2018

Geachte nestkastbezitters, sponsors, liefhebbers.

In deze Nieuwsbrief leest u wat er dit jaar aan activiteiten is geweest op het gebied van de Steenuil-bescherming in onze regio. Dit was als bovengenoemde werkgroep ons eerste jaar.

Hoewel de broedresultaten in aantal nog wat tegenvielen, mogen we volgens de provinciale werkgroep Drenthe (STUD) niet mopperen.

Bij onze bezoeken aan de kastadressen viel op hoe enthousiast en meewerkend alle bewoners waren! Dat geeft ons nieuwe moed om door te zetten, want er is nog veel te doen.

We danken alle mensen die ons de mogelijkheid gegeven hebben dit beschermingswerk te doen.

Broedresultaten 2018

In Peize troffen we een kast aan met zeker 3 eieren. Toen we de jongen wilden ringen, bleek de kast leeg. Restanten van jongen (volgens de ringer ongeveer twee weken oud) werden wel gevonden.

De waarschijnlijke oorzaak is predatie door een steenmarter. De kast is inmiddels vervangen door een zogenaamde “marterproof”- kast. Daarover verderop meer. Ook in Peize werd een kast met drie jongen aangetroffen. Deze kast was in een slechte staat, zodat het niet verantwoord was hem te openen. Alle drie de jongen zijn (ongeringd) uitgevlogen.

In Bunne konden we 4 gezonde jongen ringen, deze zaten al voor 2/3 in de veren.



In Donderen werden twee jongen geringd en bij een tweede ronde nog eens vier op twee adressen. Bij de laatste twee adressen was van alles aan de hand: bij één lag onder de boom een gepredeerde volwassen Steenuil (volgens de ringer mogelijk dooreen Sperwer) en op het andere adres werd een volwassen uil mogelijk door een kat gepakt. Hier moest bijgevoerd worden (zie het stukje “Steenuilen ons een zorg”).

Totaal zijn er dus 10 jongen geringd en zijn er 13 uitgevlogen.

Steenuilen, ons een zorg.

Dat steenuiltjes heel wat losmaken, hebben we het afgelopen broedseizoen meegemaakt. Op één van de adressen in onze wonderschone habitat, heeft zich zowel iets moois als iets dramatisch afgespeeld. We kunnen, in verband met eventueel massatoerisme, niet zeggen op welk adres, maar de impact is er niet minder groot door. Al meerdere jaren broedt er een paartje steenuilen in een nestkast op het erf van de nestkasthouders. Een zeer betrokken familie die ook onze bemoeienissen met de steenuilen zeker op prijs stelt. Fijn, want we komen per slot van rekening toch in iemands privé- omgeving. Bij een eerste bezoek bleek meneer uil al nadrukkelijk van zich te laten horen. Bij een tweede bezoek werden we verrast door de aanwezigheid van drie uilskuikens in de nestkast.

Wij, van de steenuilenwerkgroep, de hele familie nestkasthouder en waarschijnlijk ook de uilen zelf ervoeren een duidelijk gevoel van trots. Om goed bij te kunnen houden hoe het de steenuil, zo kwetsbaar als hij is, vergaat, worden de diertjes door een deskundige ringer van een ring voorzien. Zo ook "onze" uilen. Een unieke kans overigens om de dieren aan te kunnen raken, waardoor je zowel de pracht als de kwetsbaarheid nog eens extra ervaart.

In de weken daarna voltrokken zich enkele drama's, een gedeeltelijk goede afloop en bleek de waarde van de betrokkenheid van de nestkasthouders- familie.

Een van de uilenouders werd vrij dicht in de buurt van de nestkast, hoogstwaarschijnlijk door toedoen van een ander dier, dood aangetroffen. De andere ouder werd niet bij het nest gesignaleerd. Van de drie jonge steenuilen waren er nog twee over in de nestkast. Het derde steenuiltje is weliswaar teruggevonden en door de nestkasthouder en een werkgroeplid teruggeplaatst, maar dat heeft niet mogen baten. Hij of zij was veel kleiner dan de andere twee en dat wordt niet geaccepteerd, met alle gevolgen van dien. De overgebleven twee uilen hebben gelukkig goed gebruik gemaakt van het door de nestkasthouder aangeboden dagelijkse, door ons aangevoerde, menu eendagskuikens.

Het jaar begon met twee steenuilen, het jaar hebben we afgesloten met....twee steenuilen. De kwetsbaarheid van deze vogels blijkt hier maar weer eens uit.

Met de nodige inspanning kunnen we er voor zorgen dat de soort blijft bestaan. De schoonheid van deze bijzondere vogel is het alleszins waard. Nestkastfamilie: prachtig wat jullie gedaan hebben! Jullie baalden van het verliezen van de vogels, maar jullie hebben er alles aan gedaan om de anderen te redden en mee te helpen aan het voortbestaan. Op naar het volgende broedseizoen.



*volwassen Steenuil (waarschijnlijk vrouwtje)
met afwijkend oog (Donderen).*

Sponsoractie 2018

De werkgroep startte begin dit jaar zonder enige middelen. We hadden van STUD (Steenuilenwerkgroep Drenthe) weliswaar een aantal broedkasten gekregen, foldermateriaal, enkele fluoriserende hesjes en een paar geluidsboxjes ten behoeve van de geluidsinventarisatie, maar meer dan een begin was het niet. Omdat het grootste deel van de ruim 60 kasten in ons gebied vervangen moet worden, we goedgekeurde ladders en touwen nodig hebben, ontstond het plan om een sponsoringsactie op touw te zetten.

We hebben artikeltjes geschreven voor de lokale websites (Peize, Bunne, Donderen, Vries) en we kregen een uitgebreid interview in Dorpsklanken. Er werd € 407,50 op de rekening van IVN-Vries (waaronder de werkgroep administratief valt), worden bijgeschreven. Zo ontvingen we van www.veldshop.nl een flink bedrag, naast geld van privé-personen. Alle gevers hartelijk dank!

Vlak voor we dit nummer van de Nieuwsbrief maakten, bereikte ons het bericht dat onze subsidie-aanvraag bij www.vries.nu is gehonoreerd met maar liefst 750 euro! Geweldig nieuws!

De foto's van Jakob Keun



In deze en volgende Nieuwsbrieven kunt u foto's bewonderen van Jakob Keun, natuurfotograaf uit Donderen. Met groot geduld en kennis van zaken fotografeert Jakob onder andere Steenuilen. Wij mogen van een aantal van deze foto's gebruik maken. We zijn daar erg blij mee. Hartelijk dank daarvoor!

Predatie door Steenmarters

Sinds Steenmarters beschermd zijn, neemt hun aantal zienderogen toe. Juist daar waar voedsel gemakkelijk te vinden is, zijn ze volop actief. Of dat nu midden in de stad is of in het buitengebied: het maakt niet uit. Menig autobezitter heeft de kabels al moeten vervangen, want Steenmarters zijn dol op de naar visolie ruikende draden, waarvan de pakking aangeknaagd wordt.

In het buitengebied wordt alles wat eetbaar is (en dat is veel voor een Steenmarter) genuttigd. Zo ook eieren en jonge vogels. Steenuiljongen zijn gemakkelijk te bemachtigen door de constructie van de kasten. Inmiddels zijn er kasten met een tussenschotje waardoor het marters vrijwel onmogelijk wordt de kast binnen te dringen. Wij zijn bezig alle oude kasten door dit nieuwe type te vervangen.



Maar ook deze kasten blijken niet voor 100% bescherming te bieden.

In het gebied Uffelte vond men al aangeknaagde tussenschotjes: duidelijke pogingen om alsnog de kast binnen te kunnen dringen. Onze werkgroep trof in Peize een kast aan, waarin een Steenmarter zijn toevlucht had gezocht: het tussenschotje was vrijwel helemaal weggevreten. Onderzoek naar de doodsoorzaak van Steenuilen leverde een predatiecijfer van 7%. Dit onderzoek was gebaseerd op waarnemingen tot ongeveer het jaar 2000.

Inmiddels wijst een Zwitsers onderzoek naar een predatiehoogte van 74%: dat betreft alle predatie door roofvogels en roofdieren. Inmiddels is STONE (de landelijke Steenuilen Werkgroep) begonnen aan een nieuw onderzoek. Het zal waarschijnlijk nog enige tijd duren voordat daarvan de uitkomsten bekend worden.

Activiteiten van de werkgroep in 2018

Het jaar begon met het inventariseren van mogelijke Steenuil- territoria. Op de plekken waar we Steenuilen vermoeden, laten we het geluid van een roepend mannetje horen. Dat doen we met een geluidsboxje dat in verbinding staat met een telefoon. Zo wordt het geluid wat versterkt. Als er een Steenuil antwoordt, dan weten we dat er zich een mannetje ophoudt. De roep is het bewijs dat het mannetje geen indringers in zijn gebied (territorium) verdraagt.

Zo kwamen we er achter dat er op zeker 6, misschien 7 plaatsen Steenuilpaartjes zaten.

Midden april hebben op die plekken gecontroleerd of er eieren in de kasten lagen en eind mei zijn op daar met een erkende ringer geweest om de jongen te meten, te wegen en te ringen. Dit om ook de leeftijd en de conditie van de jongen te meten.

Vanaf midden augustus zijn we op de broedlokaties geweest om nestkasten schoon te maken, te vervangen of aan te passen. Totaal hebben we 27 kasten vervangen of nieuwgeplaatst, 2 nog goede kasten zijn schoongemaakt en 1 kast is aangepast. De oude, nog bruikbare kasten gaan naar onze timmergroep in Vries. Deze enthousiaste mensen hebben tot nu toe 6 nieuwe kasten getimmerd (die alle zijn opgehangen) en gaan de oude waar mogelijk opknappen en aanpassen.



Beelden van de kastvervanging

We wachten nu eerst af waar de broedgevallen van het komend jaar zullen zijn en dan bepalen we waar we nieuwe kasten gaan plaatsten of de oude die daar al aanwezig zijn vervangen. Dit zal gaan doormiddel van kaartjes waarop de broedlokaties en kasten zijn ingetekend.

Onze eerstvolgende activiteit zal de geluidsinventarisatie zijn vanaf half februari. U ziet ons dan in onze fluoriserende hesjes langs de weg in Peize, Bunne/Winde en Donderen.

Wist u dat.....

*Steenuilen lijken groter dan ze in werkelijkheid zijn, dat komt door hun dikke verenpak. Toch zijn ze niet groter dan een zanglijster. De lichaamsgrootte is 21-23 cm en de spanwijdte is 54-58 cm. Vrouwtjes zijn iets groter en zwaarder dan mannetjes.

*In zachte winters is al in januari de territoriumroep van het mannetje te horen, in maart en begin april wordt de nestholte gekozen. In die periode

worden de territoria geïnventariseerd met behulp van geluidsapparatuur.

*Bij kou en vochtig weer rusten steenuilen in een nestholte of op een beschutte plek, daarom maken we in de herfst de kasten schoon zodat we schuilende vogels niet verstoren.

*Het plaatsen van een muizenruiter (op internet kan je instructies vinden) is niet alleen nuttig voor muizen, ook insecten en zangvogels weten de beschutting te waarderen, extra aantrekkelijk voor de steenuil.



Jonge Steenuil klautert terug naar de nestkast.

Foto Jakob Keun